

Asia: VN/31874/2025

Finanssipoliittisen parlamentaarisen työryhmän avoin kuuleminen julkisen talouden vahvistamisesta, kasvupolitiikasta ja velkakestävyydestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Palvelualojen työnantajat Palta ry kiittää finanssipoliittista parlamentaarista työryhmää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa:

Kysymykset:

1. Mikä mielestänne tulee olla julkisen talouden sopeutustahdin tavoite eli ylivaalikautinen rahoitusasematavoite valtion ja paikallishallinnon yhteenlasketulle rahoitusasemalle, joka asetetaan keskimääräisenä rahoitusasemana vuosille 2027–2033?

Tähän kysymykseen on vastattu jäljempänä kohdassa 2.

2. Mikä mielestänne tulee olla julkisen talouden sopeutustahdin tavoite eli finanssipoliittisena sääntönä toimiva vaalikauden rahoitusasematavoite valtion ja paikallishallinnon yhteenlasketulle rahoitusasemalle, joka asetetaan vaalikauden viimeiselle vuodelle eli vuodelle 2031 vuonna 2027 alkavalla vaalikaudella?

Parlamentaarisen työryhmän on määrä asettaa rahoitusasematavoitteet siten, että ne mahdollistavat velkasuhteen kääntämiseen laskuun. Julkilausuttu pyrkimys on saada velkasuhde laskemaan keskimäärin 0,75 prosenttiyksiköllä vuodessa 2031 alkaen.

Sekä vuosille 2027-2033 asetettava keskimääräinen rahoitusasematavoite että vuodelle 2031 asetettava rahoitusasematavoite on siten syytä asettaa niin, että ne mahdollistavat ja tukevat velkasuhteen laskulle asetetun tavoitteen toteutumista.

Velkasuhteen alentaminen on kauaskatseinen ja monivuotinen tavoite, joka edellyttää rakenteellista tulojen ja menojen epäsuhdan korjaamista. Tavoitteen saavuttamiseksi tehtävät toimet ja niiden arviointi tulee perustua pidemmän aikavälin vaikuttavuuteen vuositasen tavoitteiden teknisen toteutumisen sijaan. Riippumaton arviointi antaa toimille uskottavuutta.

Varsinaisten lukujen, esimerkiksi perusjäämän tai laajemmin rahoitusaseman osalta, valtiovarainministeriö on parhaassa asemassa arvioimaan edellä mainitut reunaehdot huomioivat, tarkat ja ajantasaiset tavoitteet.

3. Mitä keinoja tavoitteen saavuttamiseksi tahdotte erityisesti nostaa esiin? Miten mielestänne parhaiten yhteensovitetään sopeutus ja kasvutoimet? Mitä riskejä näette yhtäältä asetettavissa rahoitusasematavoitteissa ja toisaalta vahvistamiseen tähtäävissä toimenpiteissä?

Käytännössä talouskasvu on edellytys hallitulle velkasuhteen taittamiselle. Näin ollen sopeutustoimissa on perusteltua painottaa menosopeutusta, jolla vahvistetaan julkisen talouden rakenteellista rahoitusasemaa. Vastaavasti kasvua ja työllisyyttä nakertavilta veronkorotuksilta sekä talouden kasvupotentiaalia heikentäviltä leikkauksilta esimerkiksi koulutukseen, tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan on syytä pidättäytyä.

Esimerkiksi viime vuosina toteutetut leikkaukset innovaatiotoimintaan ovat ongelmallisia. Ne tulisi sijoittaa nouseviin tutkimus- ja kehitystoiminnan resursseihin, jotta t&k- toiminnasta syntyvien innovaatioiden kaupallistaminen onnistuu.

Suomen viime vuosien hidasta talouskasvua on selitetty heikolla tuottavuuden kehityksellä. Erityisesti yksityisten palveluiden tuottavuuskehitys on ollut heikkoa suhteessa kilpailijamaihin. Tätä taas on selitetty alhaisilla aineettomilla investoinneilla. Jotta tuottavuus saadaan nousuun, on tärkeää tarkastella, miten nykyiset rahoitus- ja tukijärjestelmät voisivat tulevaisuudessa paremmin palvella aineettomien investointien kasvua ja tuottavuuden nousua.

Palvelualojen kasvupotentiaali tulisi ylipäänsä tunnistaa nykyistä vahvemmin harjoitetussa elinkeinopolitiikassa. Maailman kaupassa palvelut ovat kasvaneet jo vuosia tavarakauppaa nopeammin ja Suomen on välttämätöntä päästä tähän kasvuun vahvemmin kiinni.

Koska työllisyys on julkisen talouden kannalta kriittistä, rakenteellisina toimina kannatettavia ovat erityisesti sellaiset uudistukset, jotka parantavat kannustimia työntekoon ja pidentävät työuria. Palvelualojen suurimmaksi kasvun esteeksi koetaan osaavan työvoiman tarjonta. Suomen väestökehityksen ennusteet korostavat entisestään tämän haasteen mittaluokkaa. Tästä syystä työvoiman tarjontaa ja työikäisen väestön määrän kasvua on tuettava työperäistä maahanmuuttoa edistävillä toimilla, jotka vahvistavat huoltosuhdetta.

Viime vuosina Suomen taloutta ja työllisyyttä painanut heikko kotimainen kysyntä on hyvä muistutus julkisen talouden sopeuttamiseen liittyvistä riskeistä. Ylivoimainen enemmistö Suomen työllisistä on riippuvaisia kotimaisesta kysynnästä, eikä vähiten työvoimaintensiivisillä palvelualoilla. Kun julkinen rahankäyttö vähenee, yksityisen rahankäytön merkitys korostuu.

Sitoutuminen monivuotiseen ja ylivaalikautiseen tavoitteeseen auttaa välttämään liian voimakasta myötäsykliisyyttä sopeutustoimissa.

Kasvun kannalta on tärkeää huolehtia myös ennustettavasta ja ennakoitavasta toimintaympäristöstä, jota ei rasita liiallinen ja ylimitoitettu sääntely. Elinkeinoelämän tulee voida luottaa sääntely-ympäristön vakauteen. Esimerkiksi tällä hallituskaudella toteutetut työelämäuudistukset ovat kasvun ja työmarkkinoiden toiminnan kannalta erittäin tärkeitä, ja niitä tulee jatkaa myös tulevilla hallituskausilla.

Aarto Tuomas
Palvelualojen työnantajat Palta ry.